

**Πρόγραμμα Σπουδών και
Πρόγραμμα Pestalozzi:
Πολιτειακή Παιδεία και
Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα
Δικαιώματα**

Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

- Εστιάζει από την Α' Δημοτικού στην Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη «Μελέτη του Περιβάλλοντος»
- Ο στόχευση αυτή συνεχίζεται αρχής γενομένης από την Ε' τάξη στο μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή».

**Το Πρόγραμμα Σπουδών:
Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο
Προγραμμάτων Σπουδών**

Τα νέα βιβλία Μελέτης

ευαισθητοποιούν τους μαθητές στις βασικές ανάγκες όλων των ανθρώπων. Το δικαίωμα στη ζωή.

Πλακίτση, Κοντογιάννη,
Σπυράτου, Μανώλη

Α΄ τάξη

5. ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ

5.1 Δικαίωμα στη ζωή

Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στη ζωή.

Για να ζήσω έχω ανάγκη
από φαγητό, νερό,
ρούχα, αγάπη.

Β' Δημοτικού
Δημοπούλου, κ.ά

Κάθε παιδί
έχει δικαίωμα
στην εκπαίδευση
και στο παιχνίδι.

Γι' αυτό χρειάζομαι σχολείο, δασκάλους,
βιβλία και φίλους.

Κάθε παιδί
έχει δικαίωμα
στην υγεία.

Για να είμαι γερός,
χρειάζομαι γιατρό,
φάρμακα, εμβόλια,
καθαριότητα.

Τι άλλο ακόμα χρειάζομαι;

Παιχνίδια για άτομα με αναπηρίες

Το δικαίωμα στη διαφορετικότητα

Γ' τάξη
Κόκκοτας
κ.ά.

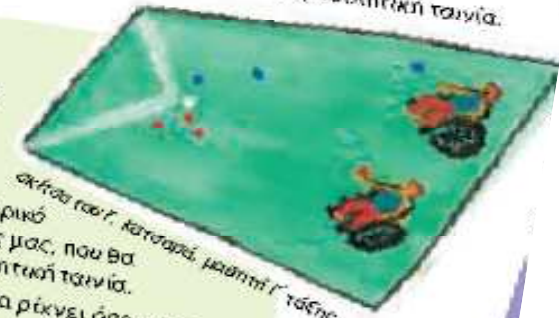
9

Παίζουμε «Μπότσια»

Χρειαζόμαστε μια άσπρη μπάλα για στόχο, μπάλες του τένις και συγκολλητική ταινία.

Οδηγίες

- * Χωριζόμαστε σε δύο ή περισσότερες ομάδες.
- * Ορίζουμε το χώρο του παιχνιδιού με συγκολλητική ταινία και τις ζώνες βαθμολογίας με χρωματιστές κίμωνιες. Τοποθετούμε στο κέντρο μια μικρή άσπρη μπάλα.
- * Επειδή το παιχνίδι παίζεται από αθλητές σε αναστητικό καροτσάκι, θα παίξουμε καθισμένοι στις καρέκλες μας, που θα τις τοποθετήσουμε ανά δύο μπροστά στη συγκολλητική ταινία.
- * Κάθε παίκτης παίρνει 3 μπαλάκια του τένις και τα ρίχνει όσο πιο κοντά μπορεί στην άσπρη μπάλα - στόχο.
- * Το μπαλάκι που πλησιάζει πιο κοντά στο στόχο παίρνει 5 βαθμούς, το αμέσως επόμενο 4 βαθμούς και το τρίτο 3 βαθμούς.
- * Αν το μπαλάκι βγει έξω από το χώρο, ο παίκτης φεύγει από το παιχνίδι.
- * Στο τέλος προσθέτουμε τους βαθμούς που συγκέντρωσαν οι παίκτες κάθε ομάδας. Νικήτρια είναι η ομάδα που συγκέντρωσε την πιο ψηλή βαθμολογία.

ακτίνα του Γ. Κατσαρά, μαθητή Γ' τάξης

10

Ας παίξουμε

Παίρνουμε την μπάλα μας. Βγαίνουμε έξω από την τάξη. Ψηφίζουμε ποιο αθλητικό άθλημα θέλουμε να παίξουμε. Σητάμε τη βαθμεία του γυμναστηρίου μας, σχετικά με τους κανονισμούς. Χωριζόμαστε σε ομάδες. Αν βάλει να συμμετέχει και ο δάσκαλός μας. Ξεκινάμε...

Τα δικαιώματα των παιδιών

Είμαστε παιδιά και έχουμε δικαιώματα ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο Σίμος είναι 10 χρονών και εργάζεται σ' ένα βενζινάδικο. Η Ειρήνη, που είναι μαθήτρια της πρώτης δημοτικού, παίζει σ' ένα έργο στην τηλεόραση.
❖ Επιτρέπεται να εργάζονται τα παιδιά;

«...Όταν έστω και ένα μόνο παιδί στερείται τα δικαιώματά του, τότε ακυρώνεται η έννοια "δικαιώματα του ανθρώπου". Τα παιδιά χρειάζονται την αγάπη μας και τη φροντίδα μας όχι μόνο την παραδοσιακή ημέρα του παιδιού, στις 11 Δεκεμβρίου, αλλά όλες τις ημέρες του χρόνου...»

Αντώνης Σαμαράκης

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΙ ΕΧΟΥΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ...

Γ' τάξη

Δικαίωμα για την προσωπική ανάπτυξη

1. Γνωρίζω το σώμα μου

Παίζουμε

Γνωρίζω το σώμα μου.

Ποια είναι τα μέρη του σώματός μου;
Τα αναγνωρίζω τραγουδώντας το τραγούδι:
Χαρωτά τα δυο μου χέρια τα χτυπά.

Ευχαίμε

Ακολουθούμε τις εικόνες

Το σώμα μου μιλάει.
Δείχνο με το σώμα μου,
με κινήσεις και εκφράσεις, τη χαρά,
τη λύπη, το θυμό,
την κόπωση.

Α' τάξη

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Ε΄ Δημοτικού

Φλώρου, Δ., Στεφανόπουλος, Ν. ,
Χριστοπούλου Ε.

Στον πίνακα που ακολουθεί υπάρχουν ορισμένα από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα που περιέχονται στην Οικουμενική Διακήρυξη του 1948.

Καθένας έχει το δικαίωμα να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια.	Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται σε ένα ασφαλές περιβάλλον και να αμείβεται δίκαια για την εργασία που προσφέρει.
Καθένας έχει το δικαίωμα σε ιατρική βοήθεια, αν είναι άρρωστος.	Καθένας έχει το δικαίωμα να ζει με ελευθερία και ασφάλεια.
Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην πολιτισμική ζωή της κοινότητάς του.	Κανένας δεν μπορεί να παραβιάσει το σπίτι μας ή να ενοχλήσει εμάς και την οικογένειά μας.

1. Χωριστείτε σε έξι ομάδες και κάθε ομάδα να μελετήσει ένα από τα παραπάνω δικαιώματα. Να καταγράψετε τις πιθανές συνέπειες για εσάς και την οικογένειά σας, αν έλλειπε αυτό το δικαίωμα.

.....

.....

.....

.....

.....

Εκτός από την Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου υπάρχει και η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

• Για ποιον λόγο νομίζετε ότι χρειάστηκε να γίνει ξεχωριστή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού;

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι μια διεθνής συνθήκη που αναφέρεται στα δικαιώματα των παιδιών. Δημιουργήθηκε το 1989 από τον Ο.Η.Ε.. Την έχουν υπογράψει 191 χώρες και το 1992 επικυρώθηκε από τη χώρα μας.

Ανάδειξη της αναγκαιότητας των δικαιωμάτων

Τα 54 άρθρα, που περιέχει η Σύμβαση, αφορούν όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από την εθνική προέλευση, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις ιδιαίτερες ανάγκες ή την εμφάνισή τους. Μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες:

Δικαιώματα Επιβίωσης

Δικαιώματα Προστασίας

Δικαιώματα Συμμετοχής

2. Να διαβάσετε το παρακάτω απόσπασμα από την προσωπική μαρτυρία ενός παιδιού:

«Το ξύλο δεν βγήκε απ' τον Παράδεισο»

Με άφηνε αδιάφορο, όταν άκουγα τους φίλους μου να λένε ότι έτρωγαν ξύλο για τις σταξίες τους, μέχρι που συνέβη και σε εμένα. Τότε ένιωσα ντροπή και πόνο.

Το ξύλο πληγώνει το σώμα και την ψυχή μας. Με το ξύλο το παιδί δεν μπορεί να καταλάβει το σωστό και το λάθος. Η τιμωρία αυτή το εξαγριώνει και το κάνει να νιώθει αβοήθητο. Το ταπεινώνει και το φοβίζει.

Τα παιδιά, που μεγαλώνουν με ξύλο, μαθαίνουν να θεωρούν τη βία ως συμπεριφορά φυσιολογική, με συνέπεια να αρχίζουν και αυτά να κτυπούν.

Έχουν σκεφτεί ποτέ άραγε οι γονείς ότι, αν το παιδί τους κάνει μια σταξία και το κτυπήσουν, την επόμενη φορά που θα το ξανακάνει τι θα κάνουν; Θα το κτυπήσουν πιο δυνατά; Το ξύλο δεν κάνει καλό στα παιδιά. Οι γονείς και όσοι έχουν την ευθύνη ανατροφής τους δεν πρέπει να χρησιμοποιούν βία για τη διαπαιδαγώγησή τους. Εξάλλου αυτό απαγορεύεται κι από τον νόμο.

Σωματική τιμωρία
Ενδοοικογενειακή βία

51

Έχουν σκεφτεί ποτέ άραγε οι γονείς ότι, αν το παιδί τους κάνει μια σταξία και το κτυπήσουν, την επόμενη φορά που θα το ξανακάνει τι θα κάνουν; Θα το κτυπήσουν πιο δυνατά; Το ξύλο δεν κάνει καλό στα παιδιά. Οι γονείς και όσοι έχουν την ευθύνη ανατροφής τους δεν πρέπει να χρησιμοποιούν βία για τη διαπαιδαγώγησή τους. Εξάλλου αυτό απαγορεύεται κι από τον νόμο.

51

Να χωριστείτε σε 4 ομάδες.

As υποθέσουμε ότι η κάθε ομάδα είναι ένας από τους παρακάτω και θέλει να υποστηρίξει την άποψή του σχετικά με αυτό το ζήτημα:

Ένα παιδί: Πώς αισθάνεσαι όταν σε χτυπούν;

Ένας γονιός: Τι νομίζεις για το ζύθο; Το θεωρείς κακό ή καλό;

Ένας πολίτης: Θεωρείς ότι οι γονείς πρέπει να χτυπούν τα παιδιά τους. Γιατί το υποστηρίζεις αυτό;

Εκπρόσωπος της Unicef: Είσαι στην επιτροπή για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Γιατί νομίζεις ότι τα παιδιά δεν πρέπει να τρώνε ζύθο;

Αφού συζητήσετε στην ομάδα σας, να ορίσετε έναν εκπρόσωπο, ο οποίος θα υποστηρίξει τα επιχειρήματά σας στη συζήτηση με τις άλλες ομάδες.

Μάθαμε ότι...

Τα δικαιώματα των ανθρώπων δεν ήταν αναγνωρισμένα σε όλες τις ιστορικές περιόδους.

Στη σύγχρονη εποχή προστατεύονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των παιδιών και γι' αυτό δημιουργήθηκε και η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

Η ενδοοικογενειακή βία
δεν νομιμοποιείται
Ανίχνευση βιωμάτων

Κεφάλαιο 4

Η δημοκρατία στην καθημερινή ζωή

Η δημοκρατία δεν είναι απλώς μια μορφή πολιτεύματος. Υπάρχει στην καθημερινή μας ζωή, στη συμπεριφορά μας, στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Είναι ένας τρόπος ζωής.

Ζούμε μαζί και συναποφασίζουμε

1. Να διαβάσετε τον διάλογο των παιδιών, να συζητήσετε και να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

Το μαθητικό συμβούλιο της τάξης μας κάλεσε χτες εκ συνάντησης, για να συζητήσουμε ορισμένα σοβαρά θέματα που αφορούν την τάξη μας.

Κάποια συμμαθητές μας διαπίστωσαν ότι τα φύλλα της αβουδας παραμένουν ανεκμετάδευστα ακόμα κι όταν θρηνάμε εδω. Επίσης, υπάρχουν πολλά χαρτάκια κάτω από τα θρανία.

- Ποιες συμπεριφορές των μαθητών, που αναφέρουν ο Αλέξανδρος και η Δανάη, θεωρείτε ότι στηρίζουν τη δημοκρατία στην καθημερινή ζωή στο σχολείο και ποιες όχι; Γιατί;
- Πώς νομίζετε ότι πρέπει να γίνει η συζήτηση στην τάξη, ώστε να διεξαχθεί με δημοκρατικό τρόπο;

Υστερα από τη συζήτηση η τάξη μας αποφάσισε κατά πλειοψηφία να δημιουργήσουμε ένα σύνολο κανόνων συμπεριφοράς στη σχολική αβουδα.

- Όσοι από τους μαθητές δεν συμφώνησαν, είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν αυτούς τους κανόνες συμπεριφοράς;

• Δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων

• Κοινωνικό Συμβόλαιο για συλλογικούς κανόνες

- Οι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση εναρμονίζονται με τους στόχους, τις αξίες και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις του Προγράμματος του Συμβουλίου της Ευρώπης Pestalozzi, που προορίζεται για την εκπαίδευση και την επαγγελματική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών.

**Πρόγραμμα Σπουδών και
Πρόγραμμα Pestalozzi**

Η ιστοσελίδα του Προγράμματος Pestalozzi

<http://www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/>

The screenshot shows a Mozilla Firefox browser window displaying the Pestalozzi Programme website. The browser's address bar shows the URL http://www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/default_en.asp. The website header features the Council of Europe logo and the Pestalozzi Programme logo, along with navigation links for INTERNET PORTAL, EDUCATION, CONTACTS, and RESTRICTED ACCESS. A sidebar on the left contains a vertical menu with the following items: HOME, ABOUT US, NLO NETWORK, CALENDAR, ACTIVITIES (highlighted with an orange oval), and several partially visible items below. The main content area includes a section titled "Pestalozzi Programme for the training of education professionals" with a sub-section "How to participate" and a "More" link. Below this is a "QUOTE OF THE MONTH" section for October 2010, featuring a quote about the need for cooperation between schools and communities. The browser's taskbar at the bottom shows various icons and the system clock indicating 2:06 μμ on 15/10/2010.

Οι Δραστηριότητες / Activities

1. Τα εργαστήρια / **Workshops**
2. Τα σεμινάρια / **Seminars**
3. Τα σπονδυλωτά σεμινάρια εργαστηριακής μορφής / **Modules**

1. Τα εργαστήρια (workshops)

- Τα εργαστήρια υλοποιούνται σε ολιγοήμερες συναντήσεις (3-5 ημέρες), όπου εκπαιδευτικοί από πολλές χώρες-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης μετέχουν σε ομαδο-συνεργατικά εργαστήρια μελέτης ενός θέματος. Τα θέματα συνήθως αντλούνται από την Παιδαγωγική της Ειρήνης και την Πολιτειακή Παιδεία (citizenship). Ακολουθεί παράδειγμα.

Παράδειγμα Εργαστηρίου

GERMANY

**To Educate for Human Rights the future European citizen -
A contribution to
The European Salon of Youth and Human Rights 2011**

1. General approach and framework :

The general aim of the training activities of the Pestalozzi Programme is to train education professionals to become multipliers for Council of Europe standards and values in education.

The work is based on three main pillars

- Content : standards and principles as well as project results of the Council of Europe
- Methodology : learner-centred, peer-training, collaborative work on issues of common concerns to find fit solutions for diverse contexts
- Four-fold concept of competences development : developing sensitivity and awareness, knowledge and understanding, individual practice, societal practice

2. Τα σεμινάρια στη Γερμανία και τη Νορβηγία

- Τα σεμινάρια έχουν ως στόχο να παρέχουν σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών βασικές γνώσεις και δεξιότητες επί θεμάτων που σχετίζονται με τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.
- Για παράδειγμα,
- 11/05/2010 – 14/05/2010
3rd European Seminar :
„Preparing future teachers for intercultural understanding“, Oslo, Norway
Language : English, CoE 2010 0511–0514
Wergeland Center.

3. Σπονδυλωτά εργαστήρια εκπαιδευτικών

- **Modules/ Σπονδυλωτά εργαστήρια εκπαιδευτικών:** συνήθως σε δύο χρονικές φάσεις , τα οποία είναι εργαστηριακής μορφής και οδηγούν στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Αυτό το υλικό είτε είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΣτΕ είτε μπορεί να αποκτηθεί με ηλεκτρονική παραγγελία.

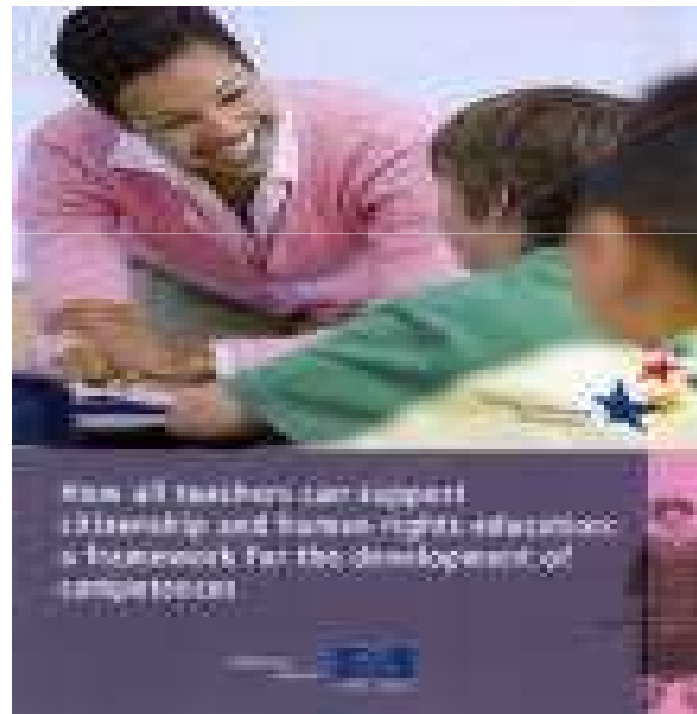
Παράδειγμα ακολουθεί στη συνέχεια.

Σπονδυλωτό εργαστήριο με τίτλο «**Η Εκπαίδευση Εκπαιδευτών στην Πολιτειακή Παιδεία και την Παιδεία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**»

- **Α΄ φάση:** 3-6 /11/ 2009, Στρασβούργο
- **Β΄ φάση:** 23-25/06/2010, Αθήνα
8/ωρα ομαδοσυνεργατικά εργασια
συμμετοχή 34 χωρών .
- Η εργασία αφορούσε εξοικείωση
για την Πολιτειακή Παιδεία και τη
τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EDC
knowledge and skills), Έκδοση του
της Ευρώπης, **στον οποίο στηρίχ**
παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού

Για τις εκδόσεις του ΣτΕ
<http://book.coe.int/EN/>

Σχέδιο Δράσης - Αρχικός Σχεδιασμός Στρασβούργο Νοέμβριος 2009

EUROPEAN MODULES
FOR TRAINER TRAINING
**EUROPEAN MODULES
FOR TRAINER TRAINING**

ALEXANDRA KOULOUMBARITSI

ACTION PLAN BETWEEN EDC CORE MODULE A and MODULE B

Name of trainer: ALEXANDRA KOULOUBARITSI

Date: Friday 20/11/2009

STEP 1

What will be the focus of your training unit?
Quell sera le theme de votre unite de formation?

“Building Democratic School Communities to encourage student active participation”

The present Training Unit draws upon Cluster B of EDC/HRE Competences Framework.

Rationale for the training unit (TU):

Schools are communities where students acquire and develop basic citizenship values and skills. **To be a member of a community** is one of the basic building blocks of EDC; is part of one’s identity. All students are members of their school. However, not many schools –teachers and principal- are open to practice democratic values and adopt a democratic school community.

Συγγραφή Επιμορφωτικού Υλικού Ιανουάριος 2010

**Training
Core cor
Education
citi**

**“Building D
Communiti
Student Act**

Alexandra Ko

Methods/techniques used:

- Group work projects
- Debate and argumentation
- Interviewing (questioning techniques)
- Brainstorming
- Decision making processes
- Role play
- Case study

**ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ**

Time:

580 minutes: A 10 hour programme approx. It is a two-day programme, 5 hours/day with two 15 minutes breaks.

➤ Activity 1: Introductory activity	30 minutes
➤ Activity 2: Young reporters conduct a survey and find partner	60 minutes
➤ Activity 3: Getting to know each other	60 minutes
➤ Activity 4: Myself, a blooming flower	30 minutes
➤ Activity 5: We instead of me	40 minutes
➤ Activity 6: Debating and rule setting	60 minutes
➤ Activity 7: School open days: An inclusive community	120 minutes
➤ Activity 8: Student-led meetings	120 minutes
➤ Activity 9: Caring for each other: A buddies programme	40 minutes

Tips for trainers:

- Trainers assume the role of facilitator, not knowledge transmitter who imposes ideas, values and feelings.

Παράδειγμα δραστηριοτήτων

- Με την εποπτεία και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών:
- Ημέρα υποδοχής γονέων οργανωμένη από τους μαθητές.
- Οργάνωση σχολικών συζητήσεων – Κοινοτικής ζωής από τους μαθητές.
- Πρόγραμμα των φίλων : Οι μαθητές αναλαμβάνουν ανά ζεύγη ο ένας το άλλον σε κάποια συγκεκριμένη δραστηριότητα, για παράδειγμα επίβλεψη σε κάποιο μάθημα ή ανάγνωση ενός κειμένου (φιλιαναγνωσία).

Εφαρμογή και Αναθεώρηση

- Πιλοτική Εφαρμογή του Προγράμματος
- Αναθεώρηση
- Αξιολόγηση από συν- επιμορφούμενο
- Συνάντηση της Αθήνας. Εφαρμογή μέρους του προγράμματος σε επιμορφούμενους.
- Τελικές διορθώσεις
- ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Αποτίμηση

Από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα

- Μοιραστήκαμε εκπαιδευτικές εμπειρίες
- Δουλέψαμε για την παραγωγή κοινού έργου
- Μάθαμε από λάθη και παρανοήσεις μας
- Ανταλλάξαμε τεχνογνωσία.
- Πλουτίσαμε το ρεπερτόριό μας και την τεχνογνωσία μας
- Μάθαμε να ρισκάρουμε
- Νιώσαμε περήφανοι για την διοργάνωση της χώρας μας Συγχαρητήρια στο Τμήμα Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Παιδείας.

Εθνικός εκπρόσωπος στο Υπουργείο Παιδείας

- **Τμήμα Γ' Διεθνών Οργανισμών**
- **Στοιχεία επικοινωνίας**
Τηλέφωνο: 210 344 2474
Fax: 210 344 2471
Email: des-c@yprepth.gr
Γραφεία: 2157, 2159
- **Αρμοδιότητες**
- Το Τμήμα είναι αρμόδιο για τις σχέσεις του ΥΠΔΒΜΘ με τους Διεθνείς Οργανισμούς (UNESCO, UNECE, ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, ΟΟΣΑ).